

Zastupljenost europskih organizacija socijalnih partnera: kemijski sektor

Izvršni sažetak

Uvod

Cilj ove studije jest pružanje potrebnih informacija kako bi se potaknuo sektorski socijalni dijalog u kemijskom sektoru. Cilj Eurofoundovih serija studija o zastupljenosti jest utvrditi relevantne nacionalne i nadnacionalne organizacije socijalnih partnera u području radnih odnosa u odabranim sektorima. U studiji se stoga utvrđuju relevantne nacionalne organizacije socijalnih partnera u kemijskom sektoru na temelju pristupa „odozgo prema dolje” (navodeći članove europskih organizacija) te pristupa „odozdo prema gore”, putem Eurofoundove mreže europskih dopisnika.

Nacionalna sektorska organizacija uključuje se u ovu studiju ako je na redovnoj osnovi uključena u sektorsko kolektivno pregovaranje i/ili ako je povezana sa sektorskim europskim poslovnim ili radničkim udruženjem koje se nalazi na Komisijinu popisu europskih organizacija socijalnih partnera s kojima se treba savjetovati u skladu s člankom 154. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) i/ili ako sudjeluje u europskom socijalnom dijalogu povezanom sa sektorom.

Određivanje sektora

U svrhu ove studije kemijski sektor definiran je u smislu statističke klasifikacije ekonomskih djelatnosti u Europskoj zajednici (NACE) kako bi se omogućila usporedivost podataka u svim zemljama. Točnije, kemijski sektor obuhvaća odjeljke 20., 21. i 22. NACE-a (Rev. 2). Njima se obuhvaćaju sljedeće djelatnosti: 20 Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda; 21 Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih pripravaka; 22 Proizvodnja proizvoda od gume i plastike.

Prema ovoj definiciji, organizacije koje je Europska komisija navela kao organizacije socijalnih partnera s kojima se treba savjetovati u skladu s člankom 154.

UFEU-a jesu udruženje sindikata IndustriAll na strani zaposlenika i Europsko udruženje poslodavaca u kemijskom sektoru (engl. European Chemical Employers Group, ECEG) na strani poslodavaca.

Nacionalna razina zastupanja interesa

U 22 države članice EU-a u kemijskom sektoru prevladava pluralistički sustav udruživanja zaposlenika. Utvrđeno je ukupno 75 sindikata povezanih sa sektorom. Na području EU-a prevladava rascjepkanost: u šest država zabilježen je jedan sindikat povezan sa sektorom; u 11 država zabilježena su dva takva sindikata; u pet država tri; a u šest država zabilježeno je četiri ili više sindikata povezanih sa sektorom.

U smislu udruženja poslodavaca povezanih sa sektorom, utvrđeno je njih otprilike 57, pri čemu je u 18 država zabilježena samo jedna udruga poslodavaca; u dvjema državama dvije; u trima tri udruge poslodavaca; dok u trima državama postoji četiri ili više udruge poslodavaca. Na strani poslodavaca pluralistički sustav udruživanja zastupljen je u manjoj mjeri.

Što se tiče razgraničenja u smislu domene, postoje razlike između sindikata i udruge poslodavaca. Kod sindikata prevladavaju sekcionalizam (49%) i preklapanje (41%), dok je kod udruge poslodavaca domena nešto uža. Sekcionalizam je najzastupljeniji uzorak domene (39%).

Sektorske stope gustoće za sindikate dostupne su za 44 od 75 slučajeva. Statistika pokazuje da je za više od polovice sindikata za koje su dostupni podaci zabilježena niska ili vrlo niska sektorska stopa gustoće (manje od 10%). Sektorska gustoća uvelike

se razlikuje među državama. U nordijskim državama zabilježena je relativno visoka sektorska gustoća, dok je u većini država članica koje su pristupile nakon 2004. godine zabilježena niska sektorska gustoća (manje od 10 %).

Sektorske su stope gustoće organizacija poslodavaca niske; samo tri udruge pokazuju sektorsku stopu gustoće u smislu poduzeća koja premašuje 40 %. Kada su podaci dostupni za obje vrste gustoće, sektorske stope gustoće poduzeća najčešće su niže nego gustoće u smislu zaposlenika. Ovo može ukazivati na nešto veću sklonost velikih poduzeća udruživanju u odnosu na manja poduzeća.

U smislu stope sudjelovanja u kolektivnom pregovaranju unutar sektora, situacija se razlikuje od države do države. Od 22 države za koje su dostupni podaci, za jednu skupinu od 12 država zabilježene su stope sudjelovanja u kolektivnom pregovaranju više od 80 %. U narednoj skupini od šest država zabilježene su stope sudjelovanja u kolektivnom pregovaranju između 40 % i 70 %. Konačno, u trećoj skupini od četiri države zabilježene su stope sudjelovanja u kolektivnom pregovaranju manje od 20 %. Najsnažniji čimbenik kojim se objašnjavaju visoke stope sudjelovanja u kolektivnom pregovaranju jest prevladavanje modela pregovaranja s više poslodavaca. Na sličan se način prevladanjem modela pregovaranja samo s jednim poslodavcem mogu objasniti najniže stope sudjelovanja.

Europska razina zastupanja interesa

Udruženje IndustriAll Europe izravno je povezano s 43 organizacije u 23 razmatrane države, od kojih sve sudjeluju u sektorskom kolektivnom pregovaranju. Nadalje, svi sindikati povezani s udruženjem IndustriAll Europe obuhvaćaju sektor u svim regijama njihovih matičnih država, osim u slučaju CNE-GNC i LBC-NVK u Belgiji, koji su aktivni samo u određenim regijama.

ECEG je povezan s 18 udruga u 18 država. Otprilike 17 udruženja poslodavaca povezanih s ECEG-om sudjeluje u sektorskom kolektivnom pregovaranju. Međutim, sva udruženja poslodavaca povezana s ECEG-om obuhvaćaju sektor u svim regijama svojih matičnih država, osim u slučaju SCHP ČR (u Češkoj Republici), koji je aktivan samo u određenim regijama.

Ostale organizacije na razini Europe

Što se tiče zaposlenika, osim IndustriAll Europe postoji još nekoliko organizacija na razini Europe. Postoje četiri organizacije na razini Europe, koje obuhvaćaju najmanje tri države: Europski sindikat javnih službi (engl. European Federation of Public Service Union, EPSU); Europska federacija sindikata zaposlenih u prehrambenom, poljoprivrednom i turističkom sektoru (engl. European Federation of Food, Agriculture and Tourism Trade Unions, EFFAT); Uni Europa; i Europsko udruženje rukovoditelja u kemijskoj i povezanim industrijama (engl. European Federation of Managers in the Chemical and Allied Industries, FECCIA). EFFAT je zastupljen u pet država, dok su EPSU, Uni Europa i FECCIA zastupljeni u trima državama. Prisutnost ovih organizacija odražava preklapajuća područja djelovanja brojnih sindikata jer organizacije ne tvrde da privlače sindikate iz kemijskog sektora. Iznimka je FECCIA, koja tvrdi da privlači rukovoditelje iz kemijskog sektora.

Što se tiče udruženja poslodavaca, postoje dva europska udruženja koja obuhvaćaju najmanje tri države: Europsko vijeće kemijske industrije (engl. European Chemical Industry Council, CEFIC) te Europska federacija farmaceutskih proizvođača i organizacija (engl. European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations, EFPIA). Prema pristupu odozdo prema gore, ove dvije europske organizacije, koje tvrde da privlače poduzeća iz kemijskog sektora, prisutne su u 13 država (CEFIC) i pet država (EFPIA). Valja napomenuti da je CEFIC udruženje sindikata koje se bavi pitanjima koja nisu povezana s radnim odnosima. Međutim, primjenom pristupa odozdo prema gore možda je podcijenjen broj organizacija povezanih s CEFIC-om. CEFIC je prisutan u 22 države članice EU-a.

Zaključci

Analize kemijskog sektora provedene u 28 država članica EU-a pokazuju da se najvažnijim predstavnicima poslodavaca i zaposlenika u tom sektoru trebaju smatrati IndustriAll Europe na strani zaposlenika te ECEG na strani poslodavaca.

Dodatne informacije

Izvešće „Representativeness of the European social partner organisations: Chemical sector“ (Zastupljenost europskih organizacija socijalnih partnera: kemijski sektor) možete naći na web stranici: <http://bit.ly/1rWUTw9>

Za više informacija obratite se Peteru Kerckhofs, voditelju istraživanja, na pke@eurofound.europa.eu